

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karol Gyller
 Härad: Luggude Adress: Lidde
 Socken: Brumby Berättat av: fru Katrina Jansson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

Tunnhäll

Anteckn. om meddelaren

Kloka gummor

Sid. 1

(Ulms R. 23) Skärer; mitta mot sjukdom " 4

Trolldor; trollkunniga. " 6

Gua - Miss (Ulms R. 19) " 8

(Ulms R. 17, 18) Underjordsfolk; Säger om "Kulla tunna." " 9

Bergslagning " 13

(Ulms R. 26) Bortbyting " 14

Om drakar " 16

Den flygande Odern " 21

Tjernjötkning (Ulms R. 25) " 25

Spöken " 26

Flansroar " 29

forts.

Innehåll:

Krig	Sid. 30
Giftermål	" 33
Gratulation	" 37
Höstagille m. m.	" 40
Stjärnspjängarna	" 43
Gä' igen	" 46
Konfirmation	" 48
Kalas	" 50
Diverse	" 55
Tulafirande	" 58
Stigst om Kullamannen	" 60
Folketsymologi	" 64

ACC. N:R. M. 6330:1

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karst Gyllen-
Hälle
Härad: Luggude Adress: Hälle
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

IX.

Karstina
Jönsson, Hälle

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:2

Landskap: Skåne Upptecknat av: Hans Gyller
Härad: Luggude Adress: Nalle
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

X.

Patricias barndomshem på Kulla.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.6330:3

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gylleberg
Härad: Luggude Adress: Hälle
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

XI.

Ladugården till skattnas
barnbarnshem på Kulla.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Hugo Gyllen
Härad: Luggude Adress: Hälle
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

XII

Utsikt från Rasmus hem.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:5

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margareta Gyllerjö
 Härad: Luggude Adress: Hölle
 Socken: Brunnby Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVHeddelaren

Har Katrina Jönsson är född på ett av Kullabäcken. Hennes far hette Lars Mattson och tillhörde ~~den~~ Star-Mattsonska släkten, vars medlemmar var skräre och grövre än annat folk.

Katrina hade tre systrar och en bror. Två av flickorna lärde sig väva, däribland Katrina, de två andra lärde sig sy. Fadern var gammaldags och klang och höll mycket på det religiösa. Varje dag hölls morgon- och kvälls-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:6

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyller
Härad: Luggude Adress: Hälle
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.

dakt, alla barnen måste läsa bredstämman
högt o. s. v. Varannan söndag
gick man den 1 1/2 mil långa
vägen till Brunnby kyrka.

Trots den stänga synfästern var
katrina och hennes systar synnerligen
bernadsglada och danslystna och
lyckades allt som oftast komma
med i dansstegenna mer i byn,
där de mottogs med förtjusning
av pojkarne men med förakt av
hölleflickorna som i den så
prekade rivaler. Katrina har från
sin 20-årsålder ett stort fotografi.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330.7

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Nalle
Socken: Brumby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

benarat. Hon har håret in virat i ett
nät~~st~~ örhängen, riktig klämning med
broderad nitkrage. Hon har held livet
benarat inkruset för vackra och
fina saker och för att pryda sig
sjöls och sitt hem. Hennes hårbena
är fortfarande lika spikrak som
20-åringens på porträttet och håret
glänser. Hon aldrig att sluta till när
det kommer besök. Hon har stängs-
ligen förbjudit sin dotter att tala
om hur gammal hon är, 90 år
men inte mera blir hon. Det
händer ofta att främlingar frågar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330-8Landskap: SkåneUpptecknat av: Margot GyllenHärad: LuggudeAdress: HälleSocken: Brumby

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

hunnit efter hennes ålder och hon blir alltid
förvånad och tigrar. Eller också sträcker
hon fram sitt tåfinger och svarar:

"Jag är lika gammal med den lille fingern."
Från sin ungdom har hon bärat
en del mycket gamla minoter till bröder
är på häftet och kragar. De är ritade
på grovt gulnt papper och rydda
med langett i handen för att hålla bättre.

På 1869 gifte Katriona sig med
sjömannen Jeppson från Hälle och
äret efter byggdes det hus där den
gamla nu bodde med sin dotter. Jeppson
var till sjöns hela somrarna och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:9.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Karlgast Gyllberg

Härad: Luggude

Adress: Källe

Socken: Brumby

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

Katrina Jansson - trots sina talrika barn -
inte nog sysselsättning i hemmet
utan tog som den första i källe vika
direkt till att bygga ut rummet åt Lurids
restaurang. Satt hon upp en liten
fridgårdsservering och döpte den stolt
till "Jesper's Café". Vårket målades
på fridgårdslänkett. Sitt intresse för
detta "Café" som nu skötes av dottern
har hon ännu kvar, kanske närmast
för att hon därigenom får tillfälle
att prata med kunderna. Hon kan
prata i timmar, dock hånder det på
sista tiden att hon tappas triden

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllerqvist
Härad: Landskrona Adress: Köller
Socken: Björnsjö Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

XIII.

"Café Jeppman" i Köller.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 6330:11Landskap: SkåneUpptecknat av: Margot GyllerHärad: LuggudeAdress: KälleSocken: BrumbyBerättat av: /Uppteckningsår: 1939Född år i LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV6.

och måste tjänstgöra på beaven av dottern som
ungefär precis vet vad ^{den gamla} ~~den~~ vill säga.
Dottern har så ofta hört sin mors historier
och säger att beaven är lika övertygad om
att världen för var en annan än den
nuvarande, att den var befolkad med
jättar, "underjordiska" och troll och
att det ständigt hände underliga ting.
Mycket av detta "underliga" skylls
på att för i världen var endast
kyrkogården invigd mark, jorden
för övrigt var fri för alla ondskefulla
makters spel. Men nu för tiden är
"hela jorden invigd" enligt Katrina.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:12

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margat Gyllis

Härad:

Luggude

Adress:

Wille

Socken:

Brumby

Berättat av:

Uppteckningsår:

1939

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

Trots åtskilliga sorger och bekym-
 mer har katrina beskreat sitt goda
 humör genom hela livet. Hon klagar
 visserligen över närk, men skiter
 sig maggrant. Hon smiser sig
 med kamferolja magen och kräll
 och slår i karbrason på snart hon
 kommit upp för att "leda upp sig".
 Dessutom druckes hon varje dag malörts
 vatten, som hon blev ordinerad för
 magen för trehio år sedan och sedan
 dess brödet följt ~~sen~~ ordinationen.

Hon har ett enastående minne i fråga
 om saker som hon läst eller upplevt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:13.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Margot Gyllerjö

Härad: Lugande

Adress: Källe

Socken: Brumby

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

i yngre dagar däremot inte för
nävarande händelser. Hon minns
sig som ett stort sagorna om
hans mjötnare, Gervenera o. s. v. som
han läst i sin ungdom. Han minns
den första psalmen. Hon lärde sig, och
visarna som man sjöng i skolorna
på vinterkräftarna, Vikaräl som enda-
ra yttanden av olika personer, som
hon lagt märke till.

ACC. N:R. M. 6330-14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margit Gyllsjö
Härad: Luggude Adress: här
Socken: Brunnsberg Berättat av: Katrina Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1895 i Källa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

/.

Bjudningar

Det var en klok kvinna, som kunde trolle. Hon kallades Ringstedt-skan. Hon var gift med en fiskare, och han hade lärt henne trolle. Men hon använde bara sina kunskaper till att göra gott. Hon kunde bota all slags värt!

Katrina var en gång på en gård och såg. Då hördes buller och rösen utanför fönstret som av ett slagmål. Sommen i buset ville ha något gå ut och se efter. Men det var inget vanligt folk som slog, det fick pojken snart reda. Han fäll omkull på marken.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6330:15

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Wille
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jansson
Uppteckningsår: 1739 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

blev liggande och skrek på hjälp. Man
bar in honom i stugan. Husbonden i
gården sade då till Katrina: "Nu undrar
jag bara om jag ska köra efter doktorn
eller Ringstedtskan." "Kör det hästarna
vill gå!" svarade Katrina. Bonden for
och kom tillbaka med Ringstedtskan.
Hästarna hade självt gått åt det hållet.
Ringstedtskan lagade så att man
körde pojken utanför byn. Där rökde hon
smoking honom i nio dygn. Pojken
fick honom genom att tända eld på
torkade blomster, som hon samlat
i markerna. Pojken blev frisk igen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:16.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karst Gylligt
Härad: Luggude Adress: Hölle
Socken: Börumby Berättat av: Rakina Jansson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

Det fanns en elak kvinna, som kallades Luran, hon var den värsta trollhätan som fanns. En karr gick och friade till hennes dotter, men begyrdde sig inte om flickan på allvar. Luran satte väik på honom. Han sände bud efter Ringstedtskan för att hon skulle ta honom. "Hon ville först inte" för det var hans egen skull, han visste vad slags folk han gav sig i hop med." Till sist lät Ringstedtskan beucka sig, och kullen blev frisk men hämnades

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 6330.17

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

August Gjellerup

Härad:

Luggude

Adress:

Kulle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Katrina Jørgensen

Uppteckningsår:

1939

Född år

1895 i KulleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV4

strax därefter på Luran med att gå
och spotta på hemmets fönster. Han
blev då strax sjuk igen och
nu var det igen gånger värre. Han
sände åter bud till Ringstedtskan och
hon gjorde honom till sist frisk igen.
Skäver eller skäver

Det finns nu olika sorters skäver,
i ryggen, i magen, i halsen, i
huden o. s. v. Man kan upptäcka
sjukdomen genom att känna på
halsens leder och titta i dess ögon.
Rotorna skiljer sig åt om sjukdomen
en får fortsätta, och barnet kan till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karol Gyllberg
Härad: Lugnvik Adress: Kulla
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jansson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV5

ist bli "kröppling" och vanskapt för
hela livet! Man skulle sesa till
skävergumman med det sjuka barnet
Tre gånger skulle man komma dit
höst, vår och höst, varje period
tre gånger med tre dagars mellanrum
Skävergumman "målde" (=mätte)
patienten med en gul vävtråd och
band den sedan om hans arm. Sedan
skulle tråden brännas, och askan
skulle den sjuka äta upp. Sederna
smordes med s. k. norrlitör. Ibland
blev man ordinerad att ta nio sorters
medicin. Man kunde ha många

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6830-19Landskap: SkåneUpptecknat av: Karlgust GyllbergHärad: LuggudeAdress: KällaSocken: BrumbyBerättat av: Katrina JönssonUppteckningsår: 1939Född år 1845 i KällaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV6.

slags skärer på en gång.

Orsaken till sjukdomen var
ganska dunkel. Enligt Katrina föddes
man med skärer, barnet fick det
onda i moderlivet. Det kom av något
som modern inte borde äta, när hon
gick med barnet. Vad det var, kunde
Katrina inte minnas.

Trolldom

Lurar och Ringstedtskan varo ständi-
ga svämmor. En gång när Ringstedtskan
var borta från sitt hem kom Lurar
dit och "satte hänglås" för munnen
på Ringstedt, så han kunde inte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:20.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karstén
Härad: Luggude Adress: Wille
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år: 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

säga ett ord. När Ringstedtskan kom
hem och fick se det på vaden hon:
"Nu vet jag vem här har varit." Hon
botade sin man och gick redan ut.
Vid en korsväg träffade hon Lurarn
och "band" henne vid vägen med
dessa ord: "Nu ska du stå där, tills någon
kommer och löser dig." Men på kvällen
vekade Ringstedtskan och hon
gick till korsvägen och löste Lurarn:
"Gåck nu hem, ditt best, och gör
inte spektakel fiare!"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.6330.21

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllenstein
Härad: Luggude Adress: Fulla
Socken: Brumby Berättat av: Katrina Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Pulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV8.

Turán var en gång på Pulla i Katrinas
hem. Hon tyckte inte hon hade fått
så mycket gärr som hon ville ha.

Då gick hon ut i ladugården och strök
en kalv över ryggen. Kalven regna-
de till marken och dog genast.

Goa - Nisse

Här var goa - nissar på trägårdar
uppåt hällhäst. Goa - Nisse drog alltid
till sin husbonde från andra håll.

En gång märkte naboens till den
ena gårdens att när de skar hackles
på knallen, så var den alltid borta.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:22

Landskap: Skåne Upptecknat av: Kungälv Gullej
Härad: Luggude Adress: Kulle
Socken: Brunnby Berättat av: Katriina Jeppson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV9

på morgonen. Då frågade husbonden
en klok gumma till råds. Han gav
det rådet att han skulle ta en alldeles
ny "line" (= krast), skära sönder den
och blanda i hackelsen. Han gjorde
så och gick dagen efter ihop
till nabben. Där fann han bitar
av sin krast i deras hackles. Det
var deras Goa-Mine, som stal från
nabben.

Underjordsfolk

Där var förr ett slags folk, som
bodde i grottorna på Kullaberg och
i underjorden. Ingen visste riktigt

ACC. N:R. M. 6330:23.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Kulla
Socken: Brumby Berättat av: Katrina Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

säkert, var de bodde eller var de kom
i från, men de kallades underjords-
folk. De var mörka till utseendet
och "rent svarta i ansiktet". De
kunde trolle och "var inget gott
slags folk". Man var rädd för dem
och undvek dem om möjligt.
Kulla kanna.

Man på Kulla gårdar hade byggt
öl. Då kom en mörk kvinna, som
ingen kände, dit och ville låna en
spann öl. Hon hade byggt sjätte
talade hon om, men väkta klä ut
det och nu vägrade hon inte låna om

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6334.24.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Karst Gyller

Härad:

Luggude

Adress:

Witt

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Katrina Jansson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845 i KullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

detta för sin man. Hon fick låna en
spinn öl.

Efter en tid kom hon igen med en
spinn öl för att ge tillbaka lånet. Hon
sade till Kullafruen att hon skulle slå
ölet i en turma, men redan inte
ta locket av denna. Kullafruen gjorde så,
och till julens började de lagga av
ölet. Men när mycket de än laggade
så tog ölet aldrig slut. På Kullagården
hade de en prga, som tyckte detta var
mycket underligt. Hon beslut att ta
reda på saken, gick till turman och
tog upp "spunnet," d. v. s. locket, som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:25.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Källa
Socken: Brumby Berättat av: Katrine Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Källa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

satt i det hål genom vilket man hällde
i ölet upp till i kumman. När hon tika-
de mer, fann hon att kumman var
full av spindelväv och sen den
dagen kom aldrig mer något öl från
den.

Sedan den händelsen brukade
man råga i bygden, när något var
ovanligt dygt: "Jag tror det är
Kulla kumma (Kulla kumma) det
far aldrig slut."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:27.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karol. Gjullin
Härad: Luggude Adress: Käll
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

X 10.

Ingången till Kullaskogen med
Barakullen till vänster. Den här plats tycktes
vara särskilt utvald för övernaturliga handlingar
av olika slag.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330.26.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Karlgot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Fjell

Socken:

Brumby

Berättat av:

Katrine Jansson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845i FjellLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV13.Bergtagning

En dräng från Kullagården hade på lille juldagen varit ett ärende nere i byn. Han kom på väg hem till Kulla förbi ett berg som heter Barakullen. Plöteligt blev han förd in i berget utan att han visste hur det gick till. Han stod i en stor sal, och där kom emot honom en lifer mörk man med topplura. Han bjöd drängen en liten bägare, men denne vägrade inte ta emot utan utropade högt: "Vad i Jesu namn skulle jag här!" Då försvarar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:28.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Stille

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Katrina Jansson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845

i

KällaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV14.

den lille mannen och drängen befann
sig plötsligt åter ute på vägen. Han
skyndade hem till Kullagården,
men man fick inte ett ord av
honom på hela krällen. Inte
förrän morgonen därpå berättade
han vad som hänt honom. Han
skulle först sova på det, annars
kunde han ha blivit sjuk på
något sätt.

Bortkyting

Flans hustru hade ett barn som
nysar var fjätt. En trollkäring ville
ta det och lägga dit sitt eget i stället.

ACC. N:R. M. 6330:29

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gylberg

Härad:

Luggude

Adress:

Wille

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Karlina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845

i

BulleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV15.

Hon kom dit, när modern var
ut, och en ung flicka passade barnet
hon lämnade barnet på rad tog fram
psalmboken och höll den fram-
för trollkäringen. Då kunde hon
inte ta barnet. Tre gånger kom
hon tillbaka. Den tredje gången
tog hon ett ris, som alltid bruka-
de ligga i en i mörken på kalstugns
utläggaren för att vara till hands
när barnen skulle ha skryta. Troll-
kärningen "frände" lämnade med riset,
men lämnade också gårdens stora
hund efter henne, då hon märkte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330, 30.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Bygghjör

Härad:

Luggude

Adress:

Höglö

Socken:

Brumby

Berättat av:

Katrina Jeppson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1895

i

Rhede

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

springa sin väg. Men sen hittade
de hunden död. Käringen hade
kramat i hjärtat honom.

Om drakar.

Förr i världen, när det inte fanns
banker, la de man sina pengar i
kopparskittlar och gömde dessa i gårdens
gårdarna. Eller också grävde man
ner pengarna i högar i skogen.

Men det fanns drakar som
rövade pengarna från deras
gömsäten och redan låg och
smygde på dem i sina bon.

När Katrinas far var pojke,

ACC. N:R. M. 6330:31

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margit Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Hölle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Katrina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845

i

RyckLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17.

hade han och hans kamrater en gång i påskatiden varit ute och spungit för ägg. När de kommit mellan Gyllestad och Hölle, låg där flera högar med prappra-remsor på vägen. Pojkarna spårade till dem och lyckade det var konstigt, att där fanns så mycket prappra, det var inte så gott om pådant på den tiden. Katrinas far och en pojke till tog upp ett par lappar och stoppade i fickan. De ville titta på det närmare vid Ljus, och om inte annat

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:32.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Kasper Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Hjälte
Socken: Börumby Berättat av: Katrina Jansson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18.

Sänkte de använda det till "dassapapper." De tyckte det var synd att så mycket papper skulle ligga obrukat.

När de kom hem och drog fram papperslapparna under lampan, upptäckte de till sin stora förvåning att det var sedlar.

Hela pojkskaran störtade ut igen för att hämta resten av pengarna.

När de kom tillbaka till platsen, var allt papperet försvunnet.

Det var drakarna, som varit ute med sitt byte och skulle skifta bo, och så hade de lap-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330: 33.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Harriet Gyllen
Härad: Luggude Adress: Kulla
Socken: Brunnby Berättat av: Karin Jansson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1895 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV19.

pat en del av sina skatter på nägen.
Pojkarna kunde ha blivit spika
om de tagit med sig mera av
gäspet.

Petter Jansson på Kulla
skulle plöja en åker en dag. Då
stötte plögen mot något hårt, och
de fick se att örat av en kappackit-
tel hängde på plogvillen. De

littade närmare efter och fann
en hel kittel full med guld och
silver i jorden. De började gräva
och dra upp den, men när de
hade den nära uppe, var

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:34.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Lyfberg
Härad: Luggude Adress: Kulle
Socken: Brumby Berättat av: Kadring Jansson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20.

det någon som utbrast: "Nu har
vi det uppe!" och i det samma
församm pringar och kittel
och alltså. Glade om alla
tingit. Lilla kitteln var uppe,
så hade de haft skatten, "man
där hade väl inte varit något
gott med det."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:35

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Knut Hultén

Härad:

Luggude

Adress:

Kulle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Katrina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845 i KulleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21.

Den flygande Odern

Det var något "väder," som flög
i luften, och som de gamle
kallade "den flygande Odern."

Den som kom för Odern
gick väk och blev aldrig bösad
från den. Katrina själv var
en gång ute i trädgården och
kom för "väder" och sen
då har hon haft väk i
många år. Ingen kan bota
hennes nu för tiden, men
om Ringstedtskan hade levt, så

ACC. Nr. M. 6330:36.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karst Gyllerj
 Härad: Luggude Adress: hölle
 Socken: Brumby Berättat av: Katrina Jansson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV22.

hade hon gjort henne frist för
 tängeser.

"Odern har flög kom en kräka"
 i luften, men ingen visste vad
 det var eller hur han såg ut.

Katrina och en flicka till
 hade en gång i sin ungdom
 varit ute och dansat i Kulle och
 skulle gå hem till Kulla på
 natten. När de kom vid Bara-
 kullsliden, kom ett väder emot
 dem så starkt, att det höll på
 att ta dem med sig. Katrina
 knuffade till sin kamrat, så att

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:37

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Hille

Socken:

Brumby

Berättat av:

Katrina Jansson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845i KullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV23

hon föll ner i en grop, för att
hon skulle komma till biddan
fort nog. "Hörde du något?" fråga-
de Katrina. "Nej, jag har varken
hört eller sett något," svarade
den andra. "Så gå vi då
i Jesu namn," sade Katrina,
och så klättrade de över en
stätta och gick tvärs över åkrar-
na och kom lyckligt hem.
Men de aktade sig för att tala
om saken på kvällen, de skulle
först vara på ölet.

På frågan om hur Olof

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:38Landskap: SkåneUpptecknat av: Margot GylljöHärad: LuggudeAdress: JärfällaSocken: BrunnbyBerättat av: Katrina JanssonUppteckningsår: 1939Född år 1845 i PullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24.

såg ut eller hur det sågades, när
man påkade ut för honom, eva-
de Katrina, att "det var som en
charm i luften". Men man
kunde ingenting se.

Inga Mattsson från Pulla gick
en gång hem från skolan på vin-
tern. Plötsligt kom ett helt regn
av snöbollar rusande från
olika håll i luften. Hon blev all-
deles merkrigad och söka skydd
i en gård i närheten. Hon var
religiös på den gård, och hon

ACC. N:R. M. 6330:39

Landskap: Skåne
Härad: Luggude
Socken: Brunnby
Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Margat Gylberg
Adress: hills
Berättat av: Katrina Jansson
Född år: 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV25.

var inte rädd för trolleri. Hon
följde Inga en bit på vägen,
och nu kom där inga snö-
bollar mer. Ingen människa
fanns i närheten, som kunde
ha kastat snöbollarna.

Tjurnmjölkering.

De som kunde trolle, kunde ta
mjölk från andras kor. Där var
en gång en trollkäring som bad
att man skulle säga henne
vem som hade den finaste kor
i trakten, för den kor skulle hon

ACC. N:R. M. 6330:40

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Jyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Hälsö

Socken:

Brumby

Berättat av:

Karin Jyllberg

Uppteckningsår:

1939

Född år

1842 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

186.

Spivmjölka kan salade om det
för hemme, och då satte hon en
kniv i ett träd och mjölkade tills
hon dog.

Spöken

På Krappcrups borg och på Kocken-
hus slott spökar det, därför vill
ingen bo på Kockenhus, som
har stått öde i många år.

I Krappcrups borg finns ett rum
som kallas Vita kammaren, och
här visar sig en vittklädd kvin-
na om näfferna. När borgen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:42

Landskap: Skåne Upptecknat av: Hårgot Gyllberg
Härad: Buggude Adress: här
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jupparn
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28.

På Kulla hade de en gång
skaffat sig en pappegöja och den
satte de på en källa i köket.
Där satt den och tittade på
allt vad tjänarna företog sig,
och sen bladdrade den för
husfrun. Då blev pigorna
förargade och en gång när frun
var borta tog de och ryckte
ihop ändan på pappegöjan.
När frun kom hem skulle
fågeln sladdra om vad de gjort
men så kunde hon inte
sala riktigt utan hon skrek

ACC. N:R. M. 6330.43

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margit Bylleby
 Härad: Luggude Adress: Kålle
 Socken: Blommery Berättat av: Katrina Jönsson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kålle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29.

bara: "Fru snärpen ror fru
 snärpen ror!" Fruen trodde
 då att prästegonjen kallade
 henne med skälbord och
 hon blev så rörd så hon
 dödade fågeln.

Havsroan

Wäcken trodde man inte på
 men däremot på havsroan,
 som bodde i fjön. Det var
 en varels, som var hälften
 prunkimmar och hälften fisk.

ACC. N:R. M. 6330:44

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Nölle
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Nölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

Krig

När Katrinas far var tre år gammal hade Sverige krig med danskerna. En gång kom de danska krigsskeppen och låde sig utanför Nölle. Det var mycket och snart att se stranden. Då bitade fiskarna i Nölle på att vika träarna föring sina stelar, (= stolar som man hängde upp näten på) som stod i tät rad med vid havsbrynet. I dimman såg det ut som om en hel här var uppställd

ACC. N:R. M. 6330:45Landskap: SkåneUpptecknat av: Karlst GyllerjöHärad: LuggudeAdress: NilleSocken: BrunnbyBerättat av: Katrina JönssonUppteckningsår: 1939Född år 1845 i KullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV31.

på stranden och danskarna
någade sig därför inte fördäring
in mot land. De nöjde sig
med att kasta brännande
beckkransar mot land, men
dessa nådde inte längre än
till Tångnean (Tångranden
nere vid vattnet). Där föll de
ner och gjorde ingen skada.

Under snapphankriget var
det svårt för oss. Då måste Kulla-
barna ligga gömda om dagarna
och flytta kreaturen och sköta

ACC. N:R. M. 6330.46.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Mölle
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jupparr
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV32.

sina andra sysslor om nätterna.
En gång var där en dräng på
Tyden som smög sig ut för
att dricka och lämnade sin
bässa kvar i förstugan. Då kom
en snappskans dit, tog bässan
och sköt genom dörren på
drängen så att han föll ner
död. Dörren med kullet efter
kulan berarade man länge
på Kulla som minns av snapp-
skanskrigen och där var många
som kom dit för att titta på
den.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:47

Landskap: Skåne Upptecknat av: _____
 Härad: Luggude Adress: _____
 Socken: _____ Berättat av: _____
 Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

33

Giftermål

På Kullen fanns en
 pyrrakterska som hette Britta.
 Hon var småländska och hon
 ville inte gifta sig. Hon brukade
 sjunga så här:

"En i dag och två i morgon
 så går livet lätt förbi.
 Lika väl är jag i den faran,
 att den värste råkar mig.
 En har lust för teiv och sträcka,
 en ann har lust för fylleri.
 Vem kan råka på den rätta?
 Nej, jag gifter då aldrig mig!"

Skriv endast på denna sida!

Böjaren av
 visan lyder:

+ Jag vill ingen
 häst vara,
 jag vill vara
 som jag är

ACC. N:R. M. 6330:48.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Bylund
 Härad: Luggude Adress: Kulle
 Socken: Björnsby Berättat av: Katrina Jönsson
 Uppteckningsår: 1934 Född år 1845 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34

Britta blev heller aldrig gift.
 På frågan varför svadade Katrina:
 "Hon va så stor å bre, å så
 va hon för småtäncka, som
 ville ha kunge?" Småtänningarna
 var föraktade och var
 så fattiga så de skatade barken
 från träden och åt. Och förs i
 världen sig frivaren mest på
 om flickor hade vänning
 i köstarna.

"Har du silver och gull,
 har du köstarna fulla?
 Ja, då rogår du mig." sade

ACC. N:R. M. 6330:49Landskap: SkåneUpptecknat av: Margot GyllerjHärad: LuggudeAdress: KilleSocken: BrumbyBerättat av: Katrina JanssonUppteckningsår: 1939Född år 1845 i KulleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35

en friare till sin lilltänka.

En käring hade en son
och en dotter. Sonen tyckte på
Kullagården och där höll
han sig till en fattig friga.
Men det tyckte inte modern
om, och när folk sade till hen-
ne, att hennes son visst tänkte
på att gifta sig, så svarade
käringen: "Han som inga-
hamna (=handa) ha, a' han som
ingahamna hade, här skulle
de komma ble a' me tycket."

(Han som inte har någonting och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:50Landskap: SkåneHärad: LuggudeSocken: BrunnbyUppteckningsår: 1939

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Margot GyllbergMölleKatrina Jeppern1845 i Källa- LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36

hon som inte hade någonting;
vad skulle det bli av med lycket?)

En man hade en son
som tänkte på att gifva
sig. Nu var där två flickor
i trakten, den ena var ful men
rik och hade en stor gård, den
andra var fattig men mycket
vacker. Fadern ville att sonen
skulle fria till den rika flickan,
men själv ville denne ha den
fattiga. Han sade:

"Skönheten behagar mig
visserlig, visserlig"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:51

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Hölle
Socken: Brunnby Berättat av: Katrine Jansson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Hölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32.

⁺ "just till sådant står min hj"

Fadern svarade då att skönhet
föregår. Men sonen svarade
att när flickans skönhet hade
föregått, så skulle han i stället
få en racker som att glädja
sig åt. Och så gifte han sig
med den fattiga flickan.
Gratulation.

En sed som fortfarande
finns kvar i Hölle är att ge andra
bysningsdagen, s. k. gratulation.
Bröllopet brukar föregå ganska
byst och obemärkt, men på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 4330:52

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyller
Härad: Luggude Adress: Malla
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jeppson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

38

andra lysningsdagen ska man
ha stort kalas för vänner och
bekanta som kommer och gratu-
lerar. När mor Jeppson gifte sig
1869 hade hon också stor gratu-
lation, som det alltid brukats.

Då flaggades i hela byn, och fi-
digt på morgonen kommo brud-
gummens vänner och hängde
upp två långa rader av signal-
flaggor över gaveln på det hus
där gratulationen skulle äga rum,
varligen brudens hem, mera sällan
brudgummens. Dessa flaggor låna-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:53.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karol Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Nölle
Socken: Bromby Berättat av: Antonia Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

39.

des från hus till hus, och gå fort-
farande i lån i kyrkan den dag som
i dag är.

På dagen anlände gratulan-
terna, och festen varade hela
dagen och kvällen. Presenterna
bestod för mest av kakor, kran-
sar eller minnessaker. Gästerna
trakterades med den vanliga gilles-
maten. Först kaffe och kakor,
lite senare vitt och kakor och
rost kvällsmat med allhandla
rätter, viffel, bruna böror och
risgrät m. m. Bland kakorna

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330.54Landskap: SkåneHärad: LuggudeSocken: BrunnbyUppteckningsår: 1939Upptecknat av: Margot GyllbergAdress: HölleBerättat av: Katrina JönssonFödd år 1845 i KullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

40.

voro brökar och klenor vanliga cor-
ser. Sedan dansade man och
roade sig med massor av lekar.

Då var en dräng på Kulla,
han brukade alltid säga: "Dansa
de ä ingen konst, men ha se
i ro se i dansen, i gi lag i
ryggen som en äl, de e konst
de."

En gång var där ett hösta-
gille på Kulla och där var en kack,
som hette Märten med. De fick
fisk och potatis fört, men
Märten sa att han brödde sig

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:55

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Kulle
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jönsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

41.

inte om fisk, för där var så många
ben i. Men när sen ringrotten
kom på bordet, då åt hästen
ensam tre fulla fat gröt. Han var
nära att spränga sig och när
han kom hem var han så
spik så han sade till sin
kvinna att han måtte gå och
se med en att han skulle
slippa ur denna usla värld.
Men när han hade lättat på
hushållningen blev det strax
bättre och då efter var
han bry igen.

ACC. N:R. M. 6330:56
Landskap: Skåne Upptecknat av: Karst Gyller
Härad: Luggude Adress: Kulle
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jansson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

42.

✓ Katrinas bror märkte annan all-
tid läsa bordsbön före och efter maten
och på kvällen lästes aftonsbön
och fadern sjöng en aftonsalm.

När barnen blivit konfirmerade,
bad de fadern att få slippa läsa
högt till bords utan var och en
för sig, men fadern höll på
de gamla bruket.

Det var en gubbe som brukade
siga efter maten:

"Tack för mat och mätte
skånen före och fadet ätte"

ACC. N:R. M. 6330.57

Landskap: Skåne
Härad: Luggude
Socken: Bärsby
Uppteckningsår: 1939
Upptecknat av: Margot Gyllberg
Adress: Nyck
Berättat av: Katrina Jönsson
Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

43.

Och när han skulle säga godnatt
på kvällen brukade han tillägga:

"Sov gott, - och låt du ingen
så kan du ligga där och glo."

Stjärnebjörngarna

På juletid brukade "stjärne-
björngarna" komma. Det var
ett långt tåg av utklädda unga
och gamla. De samlades på torget
och sjöng där och sen gick de
till de hus där det var kalas,
men ibland var de så många,
så de fick inte plats inomhus.

Och sen gick några stycken,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:58.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyller
 Härad: Luggude Adress: Stille
 Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jeppson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Skåne

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

som hjälptes åt att bära stjärnan.

De hade hattar i form av strutar på huvudet. Stjärnan var mycket stor, som ett halvt stuggår "ungefär".

Efter stjärnan kom Josef med staven, jungfru Maria, hölj i ett dock och fenestärmet som bars av någon annan efter honom, sedan kommo alla apostlarna, Judas med en stor pung och många andra.

De sjöngo en sång med många verser, som handlade om var och en i tur och ordning.

Den började så här:

"Denna stjärnan kom lysa jungfru Maria fram.
 Så mötte hon Josef, sin betroade man."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330.59

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lugard Gyllberg
 Härad: Luggude Adress: Trelle
 Socken: Brannby Berättat av: Katrina Jönsson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45

M: "Ack käre Josef, har du inte sett sonen vår?"

J: "Jag har inte sett honom alltsedan i går."

När de sjungit, gick Judas omkring med pengar
 och samlade upp pengar sedan blev de trak-
 tade. Men själslaget blev senare förbjudet för
 "di dess spektakel" med det.

Vid myskret var där en man som skulle
 gå genom tre kyrksöcknar. Men det skulle vara
 något som var "blot" och han skulle börja myskret
 och gå på nästerna "fianes" genom tre socknar
 till kyrkogården i varje socken. När han ser
 kom tillbaka så kunde han förut säga
 hur väderleken

*figande

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330-60

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Mölle

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Katrina Jansson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845

i

KudlaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV46

skulle bli under det kommande året och hur årsväkten skulle bli och allt sådant. Något särskilt namn på detta gamla bruk kunde Katrina inte erinra sig, det var före hennes tid.

"Gå igen"

Det var en tro att om döda "gick igen" så var det för att de ville hämta något som de glömt att få med sig i graven. Där var en gång en kvinna, som dog i barnsäng, innan hon blivit förtöst. Hon blev begravd men fick ingen ro i

ACC. N:R. M.6330-61Landskap: SkåneUpptecknat av: Karlgöth GyllenstjernaHärad: LuggudeAdress: härSocken: BrumbyBerättat av: Katrina JanssonUppteckningsår: 1939Född år 1845 i KullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV47

gravens aktan kom ständigt tillbaka till sitt hem och oroadt huser. Hon hade blivit förlöst efter sin död och nu ville hon ha kläderna till barnet. Det begrep hennes anhöriga och de läde till henne kläderna i kistan och sedan blev allt lugnt.

Man trodde att människorna kunde bli förvandlade till sten. Där var en gubbe som hade en hög stenstad i sin trädgård. Den liknade en människa och han trodde fullt och fast, att det var

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:62.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margat Gyller

Härad:

Luggude

Adress:

Kulle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Karlina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1875 i

Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

48

en människa som blivit förvandlad,
Confirmation

Det hände ofta att läsbarn blev
"viola prä" läsningen hade en
och två gånger och inte fick gå
fram. Man konfirmerades prä
vären och fick då nya kläder
flickorna svarta, långa klänningar.
De kläderna som man går till
kyrkan med, fick man sen
inte använda till söndags, de fick
bara brukas till att gå i kyrkan
med och kallades "kyrkekärl". Inte
heller fick man använda söndags-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:63.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllsjö
 Härad: Luggude Adress: Hölle
 Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jönsson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1895 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

49.

kläderna på vardagen eller kvärlom,
det var mycket noga att rätt plagg
användes på sin tid.

Flickorna hade vita hättor av
bobinett, dem kunde inte ren
som helst knyta, utan man
skaffade sig först "hättkläde"
och gick sedan till en kvinna
i byn som kunde knyta hättor.

Hättan var rund i nacken
med spetsar om runddelen,
och hade en "hale" (svans) ner
på ryggen. Och så hade man
stor spetsknä på klänningen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:64

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Skåne

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Katrina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1843

i

KällaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV50

En gång om året under villafirket
hade man husfjäst. En fjär
varje hus i byn måste komma
och man samlades i småskolan.
Prästen höll föreläsning och gav frågor
till allihop, gamla och unga.

Kalas

När det var fest, var man
mycket noga med att bjuda alla
som borde så vara med, annars
kunde det bli fiendskap länge
länger. På ett ställe hade ung-
domarna ställt till kalas, men
ett par pojkar i byn var inte

ACC. N:R. M. 6330:65

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllenstein

Härad:

Luggude

Adress:

Bulle

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Karina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845i BulleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV51

bjudna. De kröps upp på vinden
över stugan och kikade ner under
"lämmen" i lake. Där nere hade de
ställt bordet mitt under lämmen
och håll på att duka fram allt
gott de hade. Men bröderna
i lake var gästna och rätt vad
det var brakade pajkarna rakt
igenom och föll rätt i en stor
lågarkata, som stod mitt på bordet.
Det blev stor förskräckelse på alla
håll.

På en annan dal var det en
flicka, som inte blivit bjuden,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:66

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Stolle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Katrina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1895

i

KullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV52

och hon skulle hämmas. Hon betade
upp en död råtta och klädde ut
den i kläder och stängde in
brevet mitt bland de dansande.

Lehamnaborna vara särskilt
kända för att leva gott och vara
jämäna av sig. En gång var där
stort bröllop i Lehamn, men
den fattiga släkten på Kulla var
inte bjuden. Då var där (ett) några
av dem som gav sig i väg till
Lehamn för att göra ofog. Ett par
pojkar hängde upp en död katt i äre-
prövet, när alla var i kyrkan,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6330: 67.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllens

Härad:

Luggude

Adress:

Gotts

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Katrina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845

i

Rilla

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

53

och katten slog hundparet i ansiktet,
när de skulle in under äppeltraden.

Under dansen trodde de
förmåna kaptensfruarna i serkanen
på soffor utmed salsfönstren.

De var klädda i blommiga
schalar, som de fått av sina män,
och schalar knöts i ryggen.

Då ring sig killepojkar utanför
fönstren med långa käppar, på
vilka de satt nilar i ändan. De

stuck kaptensfruarna i ryggen
så de kunde inte ritta stilla.

Sen roade sig upptägemakarna med

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. H. 6330:68

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karol Gyllberg
 Härad: Luggude Adress: Kulle
 Socken: Brumby Berättat av: Katrina Jönsson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1843 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

54.

att gåa nerer om de dansande.

"Fru Hoberg i Lösa skalen

hon tycker alls ej om denna baten."

"Evelina,

den lilla fina,

ingen knesar som Evelina."

"Knesa" översättes av mor Katrina
med "rya på rår" (knycka på
stjärten.)

Evelina var med på alla baler
och blev aldrig gift. Hon blev aldrig
äldre än trehioett år, när man
än frågade henne och därför kal-
lades hon Trehioettan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:69

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Egelberg

Härad:

Luggude

Adress:

Hälle

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Katrina Jönsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1845

i

KullaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV55.

Nor Katrina har själv lärt i Lerhamn i sin ungdom. Lerhamnarna var kända för att skölja sina "närdingor" särskilt noga så att de blev mycket vita och det visste Katrina så hon lade in hela sin kraft i sköljningen för att visa att man kunde skölja i hälle och så. Sedan fick hon bära sex "närdingor" i laget, stå på ryggen upp till skolegången. När de var torra, skulle de "höddas" och sen kläs och spenas.

ACC. N:R. M. 6330.70.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karst Gyller-
 Härad: Lugnå Adress: hölle
 Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jansson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i hölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV56.

I hölle hade varje familj sin gris och sina gris och dessa gick till-
 sammans på gatorna. Något märkes
 på quiben behövdes inte för var gris
 gick hem till sitt av sig själv på
 knallen. På flera ställen i byn
 låg en s. k. "markküll" (ansträ-
 dehög) som grisarna gick och
 böjde i.)

Katrina har alltid sina egna tankar
 om jordens, solens och månens stor-
 lek, och hon anser fortfarande
 att vetenskapen om att jorden är rund
 är en stor, underbar och inte för

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6330:71

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Margot Gyllberg

Härad: Luggude

Adress: Mölle

Socken: Brunnby

Berättat av: Katina Jönsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1845 i Källa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

57

alla känd upptäckt. En vanlig fråga
till besökande, är: Hur stor är jorden?
och Hur stor är männen? o. s. v.

Sina kunskaper härom har hon fått
från en märkvärdig bok kallad
"Jordaboken", som fanns på Kullagården
i forna tider. Själva har hon aldrig sett
den, men hennes far har läst i den
och lärt sina barn, vad han läst.

Boken blev utlånad i släkten och
kom aldrig tillbaka. I Jordaboken
stod allt om hela världen och
andra världar med.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6330.72

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllejo-
 Härad: Luggude Adress: här
 Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jeppson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

58.

Julfirande

Julaftron pryddes stugan med
 krist ja gult och ja raggar-
 na hade man kristkuckor med
 grannblommor ja. Man åt fisk
 och gröt. I stället för buffisk
 hade man korst som fiskats
 ja sommaren och redan
 gått boka för upptäckelse
 i skolepparna. Gröten kok-
 tes med skumel kardemumma
 russin och mandel. Julgran
 hade man inte. Ellsfadern

ACC. N:R. 6330: 73

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margret Jyllegr
 Härad: Luggude Adress: Hölle
 Socken: Becknaby Berättat av: Katrina Jansson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1843 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

59

läste juleevangeliet och man
 sjöng psalmer. Ungdomarna
 i de olika gårdarna sprang
 om kring och gav varandra
 julkappar. De hängde paketet
 på nyckeln i ytterdörren. Där
 skulle vara voss på paketet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:74
Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllejo
Härad: Ruggude Adress: Nädd
Socken: Brunnby Berättat av: Katrina Jeppson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

60

Gj. Beträffande de enligt turistre-
klamern på talrika och utbredda
sägner om Kullamannen, bör
anmärkas att de inte finnas i
den verkliga folktraditionen.
"Sagan om Kullamannen" har
blivit populär genom Ingemanns
historiska roman "Valdemar Seier",
där Kullamannen framställs
som en trollkarl och spåman
boende i ett torn på Kullens Fyrstake.
Om sådana romantiska saker
vet man ingenting bland folket
- om man inte läst det i böcker.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:75

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karlstad Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Hälle
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

61

Men icke desto mindre finnas
massor av historier om Kullaman-
nen och från Kullagården, vilket
inte är så märkvärdigt, eftersom
Kullamannen i alla tider
varit lika med ägaren av
Kullagården, på samma sätt
som ägaren av Ryhuset kallas
Ryhusamannen o. s. v. Denna titel
går i arv till varje innehavare
Kullamannen var i forna
tider mycket mäktig, han ägde
inte blott Kullagården utan även
hela bergst, och under honom

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330:76

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karsten Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Kulle
Socken: Brumby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

62.

Lydde Kullaborren vars inmanare
gjorde dagsderken på Kullagården
Trots att berättelserna om
Kullamannen är realistiska, så
vill man gärna ha ett skivis
av mytisk över händelserna här
uppe på berget, antagligen därför
att naturen, skogarna, grötterna,
klipporna är inspirerande till så-
dant. "Det var alltid något
konstigt med Kulla" sade en
gammal man till mig. "Kullaman-
nen tog en gång en kassakista
från en flink skeppare, varo

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330-77Landskap: SkåneUpptecknat av: Bergst GyllbergHärad: LuggudeAdress: KalleSocken: Brunnby

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

63.

Det gått på grund utaför bergst.
Men finnas han kolla och han
sände en förhoppelse om Kulla-
mannen och därför har det
alltid gått illa på Kulla-
landet. Samma Kullaman kom
själv "för något" när han gick
ute i vintridning en dag. Han
gick något kallt i ögat och blev
aldrig fisk mer. Det har mycket
riktigt gått ut för med Kullagälden
i senare tid och en av "Kulla-
männen" måste sälja hela bergst
till Krappensjö församling.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330-78.

Landskap: Skåne
 Härad: Luggude
 Socken: Brunnby
 Upppteckningsår: 1939
 Uppptecknat av: Margot Gyllberg
 Adress: Kulle
 Berättat av: Katrina Jeppson
 Född år 1845 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

64.

I samband med naturnamnen
 på berget har ett par sägner uppstått.

Det var en gång några danskar
 som kom till Kullagården och köp-

te tre star. När de kom hem till
 Gammalk med dem gick de in på

en krog och bundt starna utafis.
 När starna rynde och gav sig över

igen på Sundet kom till Kullaberg
 igen. Den ene drunknade i en

kan, den andre kom i land

vid Ransvik, han hette Randers.

Den tredje kom i land vid Blåhamns
 han hette Nya (Opa)

ACC. N:R. M. 6330-79.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllens
 Härad: Luggude Adress: Kulle
 Socken: Brunnby Berättat av: Ralving Jeppson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1845 i Kulla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

65

En liknande saga finns om
 två bergkullar, Hjätulen och Skjällen.

En dansk man köpte en gång
 två star av Kullamannen och tog
 dem med till Danmark. Men starna
 längtade hem igen, och när Sundet
 frös till, begärde sig över isen
 till Sverige.

Kullamannen stod hemma vid
 ringvid och hörde en oke böla i fjärran.
 Då sade han: "Nu höra vi rösten
 av Hjätulen." Strax därefter bölade en
 annan oke och Kullamannen sade: "Nu
 höra vi rösten av Skjäll." De båge

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330.80.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Knut Gyllberg

Härad: Luggude

Adress: Wälle

Socken: Brumby

Berättat av: Katinka Jönsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1895 i Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

66.

Starna kom i land vid Vassins-
berget alla vilken redan fick
deras namn.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6330: 81

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margareta Gyllen
Härad: Luggude Adress: Kulle
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

XV

Gammal uthustänga till ett
torp på Kulle.

Skriv endast på denna sida!